

VETERÁN 4

2024

číslo 217

ČASOPIS O KLASICKÝCH VOZIDLÁCH

Mercedes-Benz
300 Adenauer
Dobrá investícia, ktorá
vyžaduje pozornosť

Divoké **MUSTANG**

S h e l b y , F o r d a i c h
n e s k r o t n é s v a l y

Kubánske
Porsche
Pátranie po
pokladoch Havany

34 Porsche na Kube? Boli, ale kde sú teraz?

galéria slávy

32 Oldsmobile Runabout „Curved Dash“ z roku 1902 patril svojho času k najrozšírenejším automobilom na svete. Vlastne skôr išlo o motorizovaný koč než auto.

s veteránom na cestách

34 Kubánske Porsche. Pátrači z Porsche múzea sa vybrali na ostrov slobody nájsť staré pretekárske Porsche. Bol to veľmi tajomný zážitok.

50 Škoda 110L Šamík je škodovka, ktorá so svojím dánskym majiteľom precestovala kus Európy. Ich spoločný príbeh začal ešte za starého režimu.

múzeum

40 Technické múzeum v nemeckom meste Sinsheim je raj pre milovníkov automobilov, vlakov, ale aj leteckej techniky. Nechýba americká produkcia či vojenské vozidlá.

investičný tip

44 Mercedes-Benz 300 Adenauer je luxusný nemecký krížnik, ktorý vozil politikov. Dnes predstavuje vyhľadávaný zberateľský artefakt. Na čo si dať pri kúpe pozor?

poklady z parkoviska

48 Štíhly, obratný traktor Fiat 215 RB by sa určite dobre cítil v nejakej zbierke. História talianskych traktorov Fiat siaha do roku 1919 a tento kúsok jej nerobí hanbu.

ZZHV SR informuje

56 Združenie zberateľov historických vozidiel zorganizovalo valné zhromaždenie. Bolo plné zaujímavých tém, ktoré sa ponosú celou tohtoročnou sezónou.

44 Mercedes-Benz 300 Adenauer je dobrá investícia.

50 So Škodou 110L na potulkách Európy.

58 Renault sa zapísal do histórie sériou rekordov.

predstavujeme

Modrá letka – rekordné Renaulty

Renault v súčasnosti hlási, že sa vzdá osobných automobilov so spaľovacími motormi, na druhej strane sa však hrdo priznáva k svojej histórii, a to hlavne fosilnej. Ženeva a Rétromobil 2024 odhalili Renault a automobilizmus v celej jeho rozmanitosti.

Text: Jiří Fiala Foto: autor, Renault

Modrá letka bola ústredným bodom expozície Renaultu. Vedľa nej stáli tri modely Renaultu 5 E-Tech.

Aerodynamický, štíhly a výkonný športový Coudron-Renault C460, fotografia je stará 89 rokov! Jeho pohotovostná hmotnosť bola 875 kg, poháňal ho radový preplňovaný vzduchom chladený piestový šesťvalec Renault 456 (310 k/228 kW).

Renault Vivasport nemohol mať účinnejšiu reklamu, než bola tá s Hélène Boucherovou za jeho volantom, ktorú preslávilo pilotovanie Coudron-Renault C460.

Zatiaľ čo v Ženeve ukázal moderné modely vizuálne inšpirované históriou, v Paríži sa hrdil výstavou rekordných modrých špeciálov.

PRETEKY S VETROM

Nad päťicou rekordných modrých modelov vo výške bdela plne funkčná replika pretekárskeho lietadla **Coudron-Renault Rafale C.460**. Société des avions Caudron (1909 - 1933) bola jednou z najvýznamnejších francúzskych leteckých tovární. Jej lietadlá bojovali v prvej aj druhej svetovej vojne. Louis Renault sa okrem automobilov totiž zaujímal aj o lietadlá. V roku 1933 vďaka finančnému kolapsu Caudron kúpil. Zrodila sa Société anonyme des avions Caudron, ktorú popisovali ako Caudron-Renault. Spoločnosť pokračovala vo vývoji a výrobe lietadiel, no po druhej svetovej vojne zanikla. Renault bola jednou z prvých automobiliek vyrábajúcich ľahké letecké motory a spolupracovala s uznávaným leteckým a automobilovým inžinierom Marcelom Riffardom, ktorý staval pretekárske stroje s vynikajúcou aerodynamikou. Svet techniky už vtedy vedel, že vietor hrá v aerodynamike významnú úlohu a kto chcel na tomto poli uspieť, musel vetru rozumieť. Mená divokých neskrtných vetrov sa preto dostali aj na lietadlá: Rafale (silný, náhly nápor vetra, prehánka vo Francúzsku), Simoun (horúci, suchý prachový vietor počas afrických a ázijských búrok, ich synonymum je Khamsin), Typhoon (tropický cyklón na severnej pologuli v severozápadnom Pacifiku) a Cyclone (búrka alebo systém vetrov rotujúcich okolo stredu nízkeho atmosférického tlaku, často prináša silný dážď). Renault použil meno Rafale najskôr v roku 1936. Patrilo jednomiestnym pretekárskym strojom. V rokoch 1934 postavili jeden exemplár C.450, potom ďalšie tri C.460 a nakoniec dva kusy C.461. Lietadlá Rafale vyhrali niekoľko pretekov a zapísali si viacero rýchlostných rekordov. Často je vyzdvihovalý výkon pilotky Hélène Boucherovej za „kniplom“ C.450 v kategórii ľahkých lietadiel na trati dlhej 3 km. Vzďialenosť celkovej dĺžky 1 000 km zdolala rýchlosťou 455 km/h. V kokpite Rafale

Renault Dauphine „Speed Week“ (2016).

Turbinový Renault Etoile Filante (1956) prekonával rýchlostné rekordy na Solnom jazere v Utahu.

Renault-Riffard Tank 4CV (1956) vznikol prestavbou havarovaného, o tri roky staršieho experimentálneho vozidla Guépard.

sa vyznamenala aj ďalšia dáma – Maryse Bastié. Automobilka dnes prezentuje Rafale ako symbol výkonu, emócií, odvahy a charakteru. Riffardove aerodynamické poznatky sa dostali aj do konštrukcie radu rekordných vozidiel Renault.

KOLESAMÍ NA ZEMI

Najstarším zástupcom na piedestáli expozície bola replika mohutného aerodynamického jednomiestneho vozidla **Renault 40CV** (1926) s maximálnou rýchlosťou 190 km/h. Slávny Autodrom Linas-Montlhéry, kde sa konali rekordné jazdy, otvorili v roku 1924 a okamžite sa stal ostro sledovaným bojiskom odvážnych pilotov a ich automobilov v súboji o rýchlostné a vytrvalostné rekordy. Uspieť si želel aj Louis Renault. Jeho zbraňou bol impozantný, obrí dvojtonový model 40CV so šesťvalcom s objemom 9 121 cm³, výkonom 140 k (103 kW), trojicou karburátorov, so štvorstupňovou prevodovkou a s bubnovými brzdami len vzadu. Za prípravu špeciálu boli zodpovední inžinieri Plessier a Gartfield. Tlač nemala odvahu napísať, že chladič presunuli pred motor na poslednú chvíľu. Automobil dostal kvapalinové predné tlmiče, upravili aj štvrteliptické zadné pružiny. Treťou pilotom bol Guillon. O vozidlo sa staralo štrnásť dôsledne trénovaných mechanikov. Dvaja z nich mali na starosti každé koleso, traja tankovali, ďalší dolieval vodu do chladiča, iný sa staral o olej a jeden na všetko dohliadal a kontroloval pretekársky špeciál. Auto súbežne zdvíhali štyri zdvíhaky. Najkratšia zástavka trvala

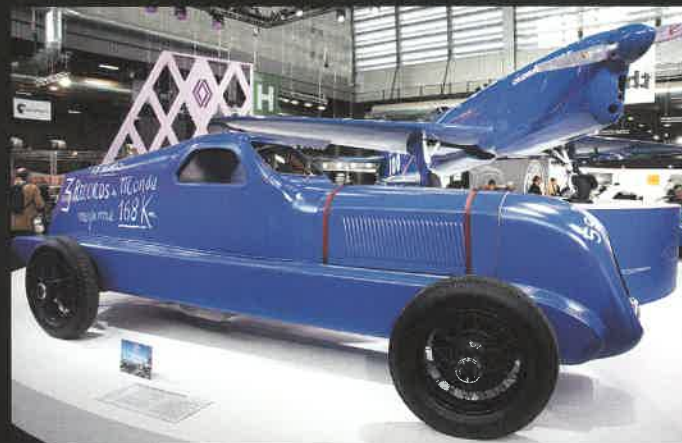
len 52 sekúnd! Vzdialenosť 50 míľ (80,5 km) prekonal priemernou rýchlosťou 190,013 km/h. Za 24 hodín dosiahli priemernú rýchlosť 173,649 km/h. Okrem toho prepísali rekordy na 1 000 a 2 000 míľ a na 2 000, 3 000 a 4 000 km. Ich výkon prekonal métu zaknihovanú konkurenčným tímom Voisin. Treba doplniť, že vystavenému uzatvorenému vozidlu 40CV NM predchádzal nevystavený otvorený 40CV, ktorý stanovil rekordy v 1jedno-, troj- a šesťhodinovej jazde, neskôr na 24-hodinovke, 500 km, 500 míľ a na 1 500 a 3 000 km, ktoré neskôr sám po sebe vylepšil.

Renault Nervasport (1934). Skoro desať rokov vytrvala séria rýchlostných rekordov, o ktoré sa zaslúžil Renault 40 CV v roku 1925 a o rok neskôr jeho ľahko aerodynamicky optimalizovaná verzia. Potom Louis Renault vyzval špecializovaných inžinierov, aby postavili ďalší špeciál. V zadaní stálo: motor musí mať štandardnú podobu, v akej opúšťa výrobnú linku, teda osemvalec s objemom 4 826 cm³ (108 k/79,4 kW) a trojstupňovú prevodovku. Bubnové brzdy na všetkých kolesách si musia poradiť s hmotnosťou 1 600 kg. Na štandardný podvozok má byť pripravený drevený rám nesúci špeciálnu karosériu pochádzajúcu zo skicára odborníka na aerodynamiku. Rekordné náradie bolo zverené tímu štyroch pretekárov vedených Augustom Riolfo. V dňoch 4. a 5. apríla sa na okruhu Linas-Montlhéry striedali za volantom v trojhodinových intervaloch. Po 48 hodinách, 3 minútach a 14 sekundách jazdy pokorili deväť me-

Aby sa Renault Nervasport mohol zapojiť do bojov o rekordy, musel mať sériový motor aj podvozok.

Premožiteľ rekordov, pretekársky Caudron-Renault Rafale C.460.

Slávu rýchlostných rekordov nastolil obor Renault 40CV.

dzinárrodných a tri svetové rekordy. Najazdili 8 037 km priemernou rýchlosťou 167,445 km/h.

Renault-Riffard Tank 4CV (1956). Jeho rúrkový rám a mechanické komponenty pochádzali z dvoch postavených vozidiel Guépard, ktoré v roku 1953 dala dohromady parížska spoločnosť venujúca sa štúdiu a výskumu SER. Po havárii jedného z vozidiel ho prestavali tak, aby dosiahol svetový rýchlostný rekord v triede 750 cm³. O karosériu sa opäť postaral letecký aerodynamik Marcel Riffard z pobočky Caudron. Jeho konštrukcia využíva profil lietadlového krídla. Po novej homologizácii (1956) špeciál nazvali Renault-Riffard Tank 4CV. Radový štvorvalec s objemom 748 cm³ z R4CV mal blok 662-2 s hlavou modelu 1063 s väčšími ventilmi a päťstupňovou prevodovkou Claude. Na všetkých kolesách sa nachádzali bubnové brzdy.

Populárny **Renault Etoile Filante** (1956), po slovensky Padajúca hviezda či Lietavica, vychádzal z povojnového nadšenia leteckými technológiami, z ktorých čerpali aj samotné automobilky. Ich nadšeným propagátorom bol aj Joseph Szidlovski, zakladateľ firmy Turboméca a expert na turbínové motory. Aj on videl budúcnosť týchto technológií v automobiloch. Podarilo sa mu presvedčiť Pierra Lefaucheuxa, vtedajšieho šéfa automobilky Renault, aby nechal postaviť experimentálny špeciál. Stavbou boli poverení odborníci – šéf vývoja Fernando Picard, expert motorár Albert Lory a inžinier Jean Hébert, ktorý mal novú automobilovú hviezdu zároveň šoférovať. Turbínový motor (270 k/198,5 kW)

Turboméca vstávali do rúrkovej konštrukcie potiahnutej tenkou polyesterovou šupkou karosérie. Automobil mal hmotnosť 950 kg a kotúčové brzdy na všetkých kolesách. Piateho septembra 1956 sa nad soľnými pláňami Bonneville rozliehalo hvízdanie turbíny vozidla, prekonávajúceho kilometrový úsek dodnes neprekonaným rekordom 306,9 km/h. Trať dlhá 5 km auto prešlo rýchlosťou 308,85 km/h.

Najmladším v expozícii bol **Renault Dauphine „Speed Week“** postavený v roku 2016 pri príležitosti osláv 60. výročia rýchlostného rekordu špeciálu Étoile Filante na americkom Soľnom jazere v Bonneville. Renaultove renovačné dielne v meste Flins pripravili automobil na základe modelu Dauphine (1961). Vstavali doň predpísanú vnútornú ochrannú kľetku a ďalšie požiadavky na automobily kategórie CGC (Classic Gas Coupe) z rokov 1928 – 1981 s motormi s objemom 754 až 1 016 cm³. Vozidlo vážiace 650 kg brzdili kotúčové brzdy umiestnené na všetkých kolesách. Radový štvorvalec s objemom 956 cm³ (70 k/51,4 kW) spolupracoval s päťstupňovou prevodovkou. Špeciál šoféroval Nicolas Prost, syn pilota F1 Alaina.

Použitá literatúra:

Jiří Fiala, *Renault historie*, 1990 • Pierre Dumont, *Les Renaults de Louis Renault*, 1983 • Ulrich Bethseid-Lieser, *Renault, Im zeichen des Rhombus*, 1995 • Yves Hobbs, *Renault 1898 – 1965, 1966* • William „Bill“ Boddy, *Monthléry – The story of the Paris Autodrome*, 2006